

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelk: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Bračno: za Ljubljansko pokrajino pri poštno-telekomunalnem zavodu št. 17-749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Contr. Post. No 11-3118
IZKljučno ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina: mesečno Lir 16.—, za inozemstvo vključno »Ponedeljskim jutrom« Lir 36.50.
Uredništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5. — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estero: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO.

Protinapadi osnih čet na siciliskem bojišču

Pet sovražnikovih letal sestreljenih

Vrhovno poveljstvo. Vojno poročilo št. 1164:
V severnem in srednjem odseku siciliskega bojišča se čete Osi z živahnimi protinapadi vztrajno upirajo stalni sovražni ofenzivi.
Včeraj je sovražnik izvršil akcije letalskega bombardiranja nad Neapljem in pomorskega obstreljevanja pri Salernu.
Pomembna škoda v Neaplju, kjer so letalci sestrelili 2 letala, 3 pa obrambno topništvo.
General Ambrosio.

Prilomba: Letalski napad na Neapelj, ki ga navaja današnje poročilo, je med civilnim prebivalstvom povzročil 10 mrtvih in 63 ranjenih.

Junaška motorizirana oklopna skupina

Rim, 1. avg. s. Vojno poročilo št. 1162
Vrhovnega poveljstva je omenilo motorizirano oklopno skupino pod poveljstvom polkovnika Gofreda Riccija iz Cesene, bivšega poveljnika suličarjev Aosta. Edinica, ki se je izkazala, obsega taktične skupine, sestavljene svoj čas z bersaljeri, motoriziranimi baterijami, stoltnjami tankov in skupinami motoriziranih za obrambo letališč. V celoti okrog 2000 moči. Skupina je bila kmalu pozvana na delo izven svojega področja in za drugačne naloge, kot so ji bile prvotno določene. Ko je nastala ameriška nevarnost za južno obalo Sicilije, so se skupine vrgle v boj, združujoč s svojimi modernimi sredstvi močne sile, ki jih je sovražnik kar naprej izkrcaval. Kljub svoji manjši sili so naši tanki delali čudeže v boju z ameriškimi kolosli. Ko je naše poveljstvo odredilo umik neke divizije na obrambne postojanke, je skupini uspelo zaostati sovražnika ter v levji borbi zaustavljati pohod nasprotnika, ki je imel ponovno občutek, da se nahaja pred dvema motoriziranimi divizijama. Bila pa je to samo Riccijeva skupina, ki je znala nadomestiti skromnost sredstev z dinamično odločno zastavo, ki jo so bili odločeni za najboljši drzna podvzetja. Bilo je 7 dni neprestanih borb in 7 dni stave. Po opravljeni nalogi so prešli ljudi in sredstva. Sredstva so bila preizkušena v neenaki borbi, še bolj pa močvijo, ki je ta sredstva brez odmora uporabljala v srtiti bitki. Skupina, ki je toliko zaslužna za domovino, je posebno pomembna na to, da ima mrtve in ranjene, toda nobenega ujetnika.
Naša glavna skupina je zdaj pripravljena za nove naloge, strnjene okrog svojega polkovnika, kateremu je poveljnik armadnega zbora rekel: Vsak moč skupine je junak. Nobene besede ni treba dodati tej besedi, ki je mogel bolj kot kdo drug oceniti zadržanje borcev, v vsem vrednih junaskega izročila italijanske vojske.

Vztrajen odpor osnih čet na Siciliji

Berlin, 1. avg. s. Mednarodna obveščevalna agencija zatrjuje glede splošnega položaja, ki je nastal na sicilski fronti, da so se popolnoma izjavili poskusi Angležev in Američanov v srednjem odseku fronte z namenom, da bi se prebila italijansko-nemška razgrtitev in da bi se polastili važnih prometnih zvez. Pri Catenuovi je sovražnik po silovitih topniškem ognju, ki je trajal več ur, vrgel v boj znatno število tankov, toda utrpel je take izgube ljudi

in potrebščin, da je moral opustiti svoje namer. Ob zaključku tega podjetja so našli med drugim pred italijansko-nemškimi črtami 23 uničenih tankov, po večini najtežjega tipa. Kanadske in ameriške prednje straže so bile podvržene hudemu ognju vsega orožja Osi, napad drugih kanadskih skupin, pred katerimi je delovalo sovražno topništvo, pa je bil gladko odbit pri Regalbutu in je stal napadalce 11 tankov.

Berlin, 1. avg. s. Mednarodna obveščevalna agencija doznava naslednje podrobnosti o bojih na Siciliji:

Na srednjem bojišču se oboroženim silam E'senhovra ni posrečilo nikjer prizadeti v globino obrambnih temeljev osnih čet vzdolž vseh strateških točk navzile ojačenjem, ki so prispela na bojišče. Obramba italijanskih in nemških čet je še bolj trdovratna, čeprav uporabljajo sovražnik v množicah velike oklopne pehotne in letalske sile. Vsi poskusi sovražnika na področju pri Nicosiji, Regalbutu in Catenuovi, da bi se polastil ceste, ki vodi v Adrano in katere osvojitve predstavlja pogoj sleherne nadaljnjše operacije v tem odseku, ki je posebno ugoden za obrambo, so ostali brezuspešni.

Branilci so se poslužili krožne obrambe, ki ustreza ozemlju, in so nato odbili Kanadce in Američane v močnih protinapadih in jim prizadeli krvave izgube. Obramba Osi, katere topništvo bruha svoj ogenj na ceste, na katerih izvaja sovražnik svoja premikanja, drži še nadalje glavne postojanke vzhodno in severno od omenjenih krajev. Na področju pri Nicosiji je močni severnoameriški oklopni edinic uspelo izvršiti majhen vdor v italijansko-nemško razgrtitev, a je bila ta vrzel že sncu razveljavljena z nastopom krajevnih sil, ne da bi bila zato potrebna ojačenja. Danes so nemški napadali oddelki prešli v protinapad in odbili Američane, katerim so bile prizadete znatne izgube ljudi in orožja. V teh zadnjih bojih je bilo uničenih 18 tankov velike tonaže. Italijani in Nemci so izvršili protinapad tudi na področju Regalbuta in Catenuovi. V teh pasovih je bila taktika oboroženih sil Osi, da se sovražnik pusti čim bolj blizu, nato pa izpostavi osredotočenemu ognju vsega lastnega orožja, kronana s posebnim uspehom. Med ujetniki so tudi čete črncev, ki so jih dovedli v bojne črte šele v zadnjih dneh, da bi izpolnili velike praznine, ki so nastale v ameriški razgrtitev zaradi nastopa naših oboroženih sil.

Spopadi s sovražno mornarico

Berlin, 1. avg. s. Doznava se iz vojaškega vira, da je vzdolž severne obale Sicilije poskušala neka sovražna križarka streljati na italijansko-nemške postojanke, zaradi takojšnjega nastopa nemških bojnih letal pa se je morala umakniti. Podobne sovražne poskuse proti postojankam Osi vzdolž vzhodne obale otoka so v kali zatrla letalske oborožene sile, ki so s svojimi posegom zadele številne edince.

Napad na sovražne ladje v luki Palerma

Berlin, 1. avg. s. Iz vojaškega vira se doznava, da so preteklo noč nemška bojna letala napadla sovražne ladje, zasidrane v pristanišče Palerma. Isto noč so nemški nočni lovci napadli sovražno letališče na Siciliji.

Tendenčne laži lažne propagande

Uradne ugotovitve o sovražnih »senzacijah«

Rim, 1. avg. s. Agencija Stefani objavlja: Sovražne radijske postaje so te dni ponovno razširjale iz raznih virov tendenčne vesti, da bi razburjale italijansko ljudstvo, zadržujoč ga v njegovih najslabših izročilih in najskrbnejše čuvani dedščini.

Tako je potekala obnovljena živčna vojna z neprestanimi zatrjevanjem o revolucionarnih neredih v vseh italijanskih mestih, o zasodi važnih mest kakor Trieste, Pole in Fiume po nemških četah in o pričetku razoroževanja italijanskih oddelkov v Grčiji po nemških četah. Včeraj je končno agencija Globe Reuter javila o vdoru slovenskih partizanskih brigad v cela italijanska področja, kakor v področje Udine.

Spričo očitnosti manevra, katerega namen je razkrojiti sestav naroda, bi se zdel sleherni demant odveč in bi bil skrajno žalitev zdravega razuma naših ljudi. Treba pa je ugotoviti za vselej, da so te vesti in podobne, ki jih razširja radio London, popolnoma brez podlage. Italijani so in ostanejo zvesti svojemu Kralju in disciplinirani pod ukazi svoje vlade ter strnjeni okrog svoje zastave, ki je nedotakljivi prapor preteklih, sedanjih in bodočih generacij.

Pastirsko pismo milanskega nadškofa kardinala Šusterja

Milan, 1. avg. s. Kardinal nadškof Šuster je poslal pastirsko pismo župnikom, v katerem v zvezi z zadnjimi dogodki sv. rli ljudstvo, naj si ne dela utvar, da sedanja ura ni brez nevarnosti ter poziva k molitvi, da bi Italija zopet našla svojo rešitev v svoji 2000-letni tradiciji s pomočjo katoliške akcije. Nadškof zatrjuje, da mora obnova javnih stvari ustrezati spoštovanju osebnosti državljana in kristjana ter verskim, kulturnim in političnim tradicijam našega naroda ter upoštevanju socialne doktrine rimskih papežev in skrbno poslanstvo krščanskega Rima, svobodno cerkve, da lahko opravlja svojo vzgojno poslanstvo. Pismo se zaključuje s pozivom, naj vsakdo izpolni lastno

dolžnost, ne da bi zaviral delo vlade z neprimernimi dejanji. Ob koncu prosi kardinal za božji blagoslov nad vse.

Dvig potopljene švedske podmornice

Stockholm, 2. avg. s. Švedsko podmornico »Ulven«, ki je bila potopljena v bližini zapadne švedske obale in jo dolgo niso mogli izslediti, so sedaj dvignili na površino in jo odvedli v pristanišče Göteborg. Upajo, da bodo mogli po temeljiti preiskavi ugotoviti vzrok potopitve. Pojutrišnjem bo zadušnica za mrtve člane posadke.

Velike in važne naloge Madžarske

Budimpešta, 2. avg. s. Propagandni minister Antal je včeraj otvoril poletne tečaje na debrecinski univerzi. Ob navzočnosti zastopnikov vlade, akademške senata in množice dijakov, je imel minister Antal važen govor o sedanjih nalogah Madžarske. Madžarska, je rekel minister, je zaradi svojega zemljepisnega položaja most med vzhodom in zapadom. Država se nahaja pred najhujšo preizkušnjo v svoji zgodovini. Prestala jo bo, če bo narod strmen okrog svojih voditeljev. Življenjski interes Madžarske je, da stare evropske fronte lahko trdno vztrajajo. Nadvse važno je v tem resnem trenutku, je dodal minister, da ostane notranja fronta trdna in neporušljiva. Ura zahteva, je nadaljeval Antal, da madžarski narod še bolj strne svoje vrste in pomožni napore s sklepom, da trdno drži orožje v pesti. Madžarska ima mnogo sil, ki jih je dan za dnem ojačevala in utrjevala. Te sile so vsekakor zadostne za obrambo pravične stvari Madžarske pred sovražniki in za zagotovitev usode madžarskemu narodu. Narod, ki je strmen in se zaveda svojega poslanstva, je zaključil minister, ki se postroji disciplinirano okrog vlade, zagotavlja in jamči za življenje in bodočnost države.

Dokazi patriotizma

Milan, 1. avg. s. List »Italia« piše v glavnem članku, da so naloge vlade marsala Badoglio tako obširne in važne, da za služijo prisrčno pozornost in pomoč vseh Italijanov. Zdrav latinski razum in smisel za omiko, ki je izrazilo italijanski, sta rešila množico, da ni nastopala v nasprotju s stvarnimi interesi naroda. List ugotavlja, da imajo vsi sedaj spričo radikalnih ukrepov vlade, ki so naleteli na odobravanje javnosti, občutek, da vladajoče preveča najbolj absolutni patriotizem, ki mu je do resnične blaginje države. Ustvarja se moralno edinstvo, ki je v najtežjih trenutkih vedno rešilo Italijo, duhovno edinstvo, ki je nad slehernimi razlikami in idejami in čustvih neobhodno ozračje za velike ustvaritve.

Buenos Aires, 1. avg. s. List »La Capital« v Rosariu, mestu, v katerem živi 400 tisoč Italijanov, posveča dolg drhteč uvodnik Kralju Viktorju Emanuelu III., poveljujoč njegovo delo v 43 letih kraljevanja.

Ugoden odmev v Vatikanu

Rim, 2. avg. Politični dogodki, ki so uvedli ustavno normalnost v Italijo, so naleteli na ugoden odmev v Vatikanu. Uradno Vatikan seveda ni zavzel stališča k tem spremembam, vendar ni mogoče prezreti neke radijske oddaje Vatikanu za inozemstvo, v kateri je bilo podarjeno, da je mogoče opravičiti tudi pokret za rešitev države iz stanja, ki se je izkazalo zanj škodljivo.

Izjava naglašala nadalje, da je Pij XII. vedno učil, da ni koristno za narode, ako zaupajo vladi enega samega človeka, ki je vedno izpostavljen strahom in zmotam, temveč je nasprotno potrebno, da nadposamezniki vladajo zakoni.

Delo državnega tajništva narašča. Ze takoj v ponedeljek jutraj je papež sprejel v avdienci apostolskega nuncija pri Kvintalu monsignorja Borgongini-Duca, ki je podal podrobno poročilo o izvršeni spremembi. Še isto jutro je državni tajnik Maglione sprejel diplomatska zastopnika Portugalske in Anglije pri Sv. stolcu.

Dvakrat na dan prejme papež poročila o tekočih dogodkih in o sporcih diplomat. skih zastopstev v inozemstvu in sicer dopolne od državnega tajnika Maglioneja, zvečer pa od njegovega namestnika monsignorja Montinija. (Le Ultime Notizie.)

Japonsko veleposlaništvo v Kantonu

Kanton, 1. avg. s. Po zaključenih pripravah bodo uradi novega japonskega veleposlaništva v Kantonu danes formalno odprti. Generalni konzul bo prevzel tudi položaj generalnega direktorja in mu bodo podrejani vsi uradi veleposlaništva, namreč oddelki za splošne zadeve in za gospodarstvo. Prvi bo obsegal štiri sekcije: za splošne zadeve, za upravo, za kulturne zadeve in za obveščevanje, medtem ko bo gospodarstveni oddelki obsegal finančno, industrijsko in prometno sekcijo. Generalni japonski konzulat v Amoyu bo podrejen uradu veleposlaništva v Kantonu.

Predsednik čunghinške Kitajske umrl

Bangkok, 2. avg. s. Javljajo, da je predsednik čunghinške Kitajske Linsen, ki je bil v zadnjem času hudo bolan, danes umrl.

Prostovoljci za indijsko narodno vojsko

Bangkok, 1. avg. s. Na Tajskem se vsak dan javi več sto Indijcev v rekrutnem uradu indijske narodne vojske. Urad neprestano dobiva tudi darila za oborožitev indijskih narodnih sil.

Birma je proglasila svojo neodvisnost

V najtesnejšem sodelovanju z Japonsko bo Birma pomagala pri izgradnji Velike vzhodne Azije

Tokio, 2. avg. s. Včeraj je bilo objavljeno uradno poročilo: Birma je proglasila danes 1. avgusta svojo neodvisnost ter je takoj napovedala vojno Zedinjenim državam in Ameriki.

Japonska je takoj priznala Birmo in zavezniško pogodbo med Japonsko in Birmo sta podpisala Renzo Savada, izredni opolnomočeni veleposlanik Japonske v Birmi in dr. Bamaw, birmski ministrski predsednik. Vlada japonskega cesarstva in vlada Birme sta sklenili, zdaj ko je Japonska priznala Birmo kot neodvisno državo, da bosta Birma in Japonska medsebojno spoštovali neodvisnost ter bosta v temnem sodelovanju z ostalimi državami nadaljevali gradnjo Velike vzhodne Azije in prispevali k svetovnemu miru. Obe vladi sta se pogodili v dveh naslednjih točkah v trdnem in nepreklonem sklepu, da bosta odpravili vse vire zla, ki ju ovirajo na njuni poti:

1. Japonska in Birma si bosta medsebojno dajali svo vojaško, politično in gospodarsko pomoč za zmagovito nadaljevanje vojne za Veliko vzhodno Azijo.
2. Japonska in Birma bosta medsebojno sodelovali za gradnjo Velike vzhodne Azije, za razvoj obeh držav v Veliki vzhodni Aziji, da pospešita skupno uspevanje in da preporočita in si zagotovita Veliko vzhodno Azijo. Podrobna vprašanja glede izvršitve pogodbe bodo določena v primeru potrebe s pomočjo posvetovalnj med interesiranimi oblastmi. Pogodba o zavezništvu stopi v veljavo z dnem njenega podpisa.

Konec japonske vojaške uprave v Birmi

Rangun, 1. avg. s. Agencija Domei poroča, da je danes prenehala obstojati japonska vojaška uprava v Birmi, kar so se

Nemški uspeh ob Miusu

Izjavljeni sovjetski napadi južno od Orla

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 2. avg. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Lastni napad na fronti ob Miusu je prinesel nadaljnjo pridobitev ozemlja. Dosežena in v napadu zavzeta je bila obvladujoča postojanka. Sovjetske čete so utrpel posebno hude izgube moštva in vojnega blaga.

Južnozahodno od Orla so bili krvavo odbiti z uničenjem številnih oklopnih voz sovjetski napadi, ki so bili podvzeti z močnimi oklopnimi in letalskimi silami.

Letalstvo je izvedlo z oddelki bojnih letal in letal za bližnje polete napade na težiščih bojev. Zadetih je bilo 6 transportnih vlakov in en oklopni vlak.

Na fronti pri Kandalakši so nemški grenadirji v nepretrdnem pragozdu zastavili dva sovražna bataljona in jih razpršili.

Na sicilski fronti so nadaljevali Britanci in Američani svoje napade zlasti v srednjem odseku. Vsi poskusi za prodor so se izjavili ob odločnem odporu naših čet s težkimi izgubami sovražnika. S presenetljivim protinapadom je prešlo važno gorato ozemlje zopet v našo posest. Nemška brza vojna letala so potopila v pristanišču Palerno munijski parnik s 5000 tonami, 8 nadaljnjih velikih transportnih ladij je bilo težko poškodovanih. Na pristaniškem področju so nastali požari. Nemški lovci in protiletalsko topništvo so uničili večerj nad italijansko obalo 6 sovražnih letal, protiletalsko topništvo vojne mornarice pa 1 letalo.

Dne 1. avgusta je poskusil oddelk ameriških bombnikov, sestojec iz okoli 125 štirimotornih letal, izvesti strjen napad na rumunsko petrolejsko ozemlje. Nemško-rumunsko letalske obrambne sile so nastopile pravčasno in ga tako uspešno razbile, da je samo 60 do 70 letal moglo izvesti raztrgan napad. Izmed teh je bilo sestreljenih 36 štirimotornih bombnikov. Mnogo nadaljnjih je bilo tako težko poškodovanih, da je bilo mnogo gotovo izgubljenih na dolgem povratnem poletu preko morja. Povzročena škoda na napadenem ozemlju ni znatna.

Nad nemškimi ozemljem Rajha ni bilo bojnega delovanja.

Nad Atlantikom je bil daleč nad visokim morjem sestreljen v boju velik sovražni hidroplan.

Nezmanjšani sovjetski napadi pri Orlu

Berlin, 2. avg. s. Po vesteh z vzhodnega bojišča so se tudi včeraj razvijali sovjetski napadi z nezmanjšano silovitostjo na severnem boku odseka pri Orlu, kjer se je nemški obrambi, ki je uporabila številne oddelke strmo glavnih in bojnih letal in tankovske baterije, posrečilo, da je skoraj povsod vrgla sovražnika nazaj. Samo na enem mestu tega odseka so boljševiki izvršili krajevni vdor, ki pa je bil takoj nevtraliziran, deloma v protinapadu.

Na južnem krilu kubanskega mostišča so oddelki nemških planincev vzdolž utrjenih postojank na Kavkazu dosegli znatno zboljšanje lastnih bojnih črt s tem, da so sovjetskim četam s presenetljivim napadom odvzeli pomembno višjo postojanko in pri tem uničili dve četi izbranih sovražnih strelcev.

Ob reki Mius so nemške operacije, katerih namen je izločiti prejšnji sovražni vdor, znatno napredovale navzile trdovratnemu odporu nasprotnika.

V drugih odsekih vzhodnega bojišča se je sovražno delovanje znatno zmanjšalo. Nemške čete, ki izkoriščajo odmor, so tako pri Bjelgorodu kakor južno od Ladoškega jezera iz-

vršili operacije krajevnega značaja, ki so dovedle do utrditve njihovih postojank.

Berlin, 1. avg. s. Menarodna obveščevalna agencija doznava naslednje podrobnosti o borbah na vzhodni fronti:

V odseku Orla so boljševiki obnovili svoje napade proti severnemu krilu nemške postojitve z manjšo jakostjo. Z uporabo stikov, bojnih letal in oklopnih lovcev so se vsi ti napadi izjavljali ter je bil odstranjen tudi sovražni vdor krajevnega pomena. Na raznih točkah tega odseka je bil z odločilnimi nemškimi protinapadi vzpostavljen položaj in so bili nevtralizirani vsi napori sovražnika.

V odseku Mjusa je nemška akcija za nevtraliziranje sovražnega vдора dosegla z aktivnim sodelovanjem letalstva nove uspehe.

Tudi na področju Bjelgoroda so bili nemški protinapadi kronani z uspehom. V teku borb južno od Ladoškega jezera je bil z nemškimi protinapadom odstranjen pričtenj vdor sovražnika in močni sovjetski oddelki so bili obkoljeni ter uničeni.

Nemški uspeh ob Kubanu

Berlin, 1. avg. s. DNB objavlja, da se je nemškimi četam posrečilo včeraj v odseku kubanskega mostišča po zmagovitem protinapadu iztrgati sovražniku po silovitih bojih neko postojanko, ki leži na utrjeni višini. Operacija je bila krajevnega značaja.

Borbe ob zapadni evropski obali

Berlin, 1. avg. s. Ze več dni presenečajo nemške pomorske sile, dodeljene nadzorovanju obal na zasedenem zapadnem ozemlju, zlasti na Nizozemskem, bolj ali manj številne skupine angleških torpedovk in polgalk min, ki hočejo položiti mine v vodah pod nemško kontrolo. V vseh pogostih primerih zadnjih dni angleške edince niso sprejele borbe, temveč so takoj pobegnile pod zaščito umetne megle. Kljub temu je bilo nekaj sovražnih edinc zaletih s strelji nemške mornarice.

Rumunski tisk o boljševiški nevarnosti

Bukarešta, 1. avg. s. Vsi listi v Bukarešti razpravljajo obširno o včerajšnji naznakič rumunjskega tiska glede boljševiške nevarnosti v Evropi in glede nujnosti za Rumune, da ne nasedajo sovražniku, ki bi nad strli živce prebivalstva. »Viatza« piše, da usoda Evrope še ni bila nikoli tako jasna in določna. Evropski problem je naslednji: Ali bosta vojaška sila in politični vpliv boljševizma uničena ali pa bo Evropa izginila. To je stvarnost, spričo katere moramo imeti oči odprte in roko oboroženo. Borba komunizma proti Evropi ni samo borba Nemčije, temveč vse Evrope in vseh njenih narodov, ne glede na to, kako sodijo o Nemčiji.

Javljajoč o naraščajočem delovanju prevratnih elementov v Evropi, piše »Poruntsa Vremie«, da Kominterni ni mrtva in da so profesionisti anarhije zopet dvignili glavo. Njihovemu delovanju dovajajo hrano vojaška sila Sovjetske zveze, zavezništvo med kapitalizmom in boljševizmom in nesposobnost angleške diplomacije, da bi omejevala pretirane sovjetske zahteve. Meščanstvo in intelektualci Evrope izpričujejo žalostno podlost. Čemu služijo vse to? Boljševizmu! Ob napadih boljševizma na Evropo velja samo odgovor: uničenje boljševiške sile Rusije. Tistega dne, ko se bo to zgodilo, bo boljševizem izgubil na svetu osvojenе postojanke.

»Timpul« objavlja moskovski komentar, s katerim se je Sovjetska zveza izjavila proti ustanovitvi federacije vzhodnih držav, kakršno si želi London, ter piše: Moskva je na ta način namignila svojemu angleškemu zavezniku, da se noče boriti za cilje, ki niso njeni. Stojimo pred ogromno tragikomedijo zgodovine. Naravni sovražniki, kakor Sovjetska zveza in Anglija, so se zvezali, da bi zajeli plen, ki se pa zna dobro braniti.

Poškodovana nosilka letal v Gibraltarju

Madrid, 2. avg. s. Iz Algecirra poročajo, da je v soboto ponoči prispela v Gibraltar neka nosilka letal tipa »Illustrous« s hudimi poškodbami na krovu in na krmlu. Zatrjuje se, da je bilo na ladji, ki je prispela s Sredozemnega morja, mnogo mrtvih in ranjenih.

Naslednik Majskega v Londonu

Lizbona, 2. avg. s. Poročajo, da se Ivan Majski ne bo več vrnil v London. Nado mestil ga bo na položaju sovjetskega veleposlanika v Angliji Teodor Gausev, ki je bil doslej minister Sovjetske zveze v Kanadi.

Imenovanja v ministrstvih

Za načelnika v notranjem ministrstvu je imenovan comm. Bindo Bindu, za šefa v finančnem ministrstvu dr. Gaetano Novelli, v ministrstvu za ljudsko vzgojo pa dr. Giuseppe Sangiorgio. Prav tako je bil postavljen v ministrstvu za poljedelstvo in gozdove za načelnika comm. Alfonso Bruno, dočim je bil pozvan v mornariško ministrstvo divizijski admiral Emilio Ferreri.

Spremembe v vodstvu listov

Milan, 1. avg. s. Danes je prevzel ravnanje lista »Corriere della Sera« Ettore Janni.
V Napoliju je prevzel Paolo Scarfoglio vodstvo listov »Mattino« in »Corriere di Napoli«. Doslej je pripadal uredništvu listov »Mezzogiorno« in »Mondoc«. — Vodstvo lista »Il popolo del Friuli« je prevzel novinar in pisatelj Chino Ermagora, znan poznavalec furianskega življenja.

Izpred vojaškega sodišča

Ljubljana, 2. avgusta.

Včeraj jutraj so nekateri neodgovorni vzpirlili po ljubljanskih ulicah manifestacije, da bi z njo zahtevali osvoboditev internirancev in političnih kazencev. Organi javne varnosti so razpršili demonstrante in nekatere izmed njih aretirali. Ter so bili še istega dne po naglem postopku obsojeni pred odsekom vojaškega sodišča z naslednjimi sodbami:

V imenu Njeg. Velicanstva Kralja Viktorja Emanuela III. po milosti in volji naroda Kralja Italije in Albanije, Cesarja Abesinije, je odsek vojaškega sodišča sodišča izrekel naslednjo sodbo v zadevi proti:

Cenčurju Bogomilu pok. Sebastijana in Martišek Franciške roj. v Ljubljani 22. febr. 1924. in tamkaj bivajočemu, obtoženemu:

a) kršitve čl. 2. uredbе poveljstva XI. armadnega zbora v zvezi s čl. 93. vojaškega vojnega kazenskega zakonika, ker se je v Ljubljani dne 1. avgusta 1943. ob obletnici ruske revolucije udeležil zbiranja kakih tisoč oseb;

b) prevratnih manifestacij (čl. 4. razglasa z dne 24. 10. 1941), ker je v omenjenih časovnih in krajevnih okoliščinah zagrešil prevratne vzlike, med drugim s tem, da je vpil: »Dolji Italijate!«

c) nasilja nad javnim funkcionarjem (čl. 336 kaz. zak.), ker je v časovnih in krajevnih okoliščinah pod uporabi silo nad brigadirjem Kr. Karabinerjev Modico Gajetanom, ki ga je v izvrševanju svoje funkcije hotel aretirati;

d) odpora javnemu funkcionarju (čl. 337 kaz. zak.), ker je v časovnih in krajevnih okoliščinah, kakor v prejšnjih zaglayih, uporabil silo, da se zopetstavi brigadirju Kr. Karabinerjev Modico Gajetanu, ki ga je v izvrševanju svoje funkcije hotel aretirati.

Iz teh razlogov izreka sodišče Cenčurja Bogomila za krivga pripisanih mu zločinov pod črkami a, b in d in ga obsoja na skupno kazen 12 let zapora, na stroške in posledice.

Oprošča ga zločina pod črko c) zaradi pomanjkanja dokazov.

V imenu Nj. Vel. Viktorja Emanuela III. po milosti božji in volji naroda Kralja Italije in Albanije, Cesarja Abesinije, je odsek vojaškega sodišča izrekel naslednjo sodbo v zadevi proti:

1. **Mekarju Josipu**, pok. Josipa in Marije Kukenberger, roj. v Ljubljani 13. VI. 1906. in tamkaj bivajočemu v Bohoričevi ulici 6, brivcu;

2. **Kosu Marku**, očeta Draga in matere Ane Seveje, roj. v Ljubljani 24. II. 1924. in tamkaj bivajočemu v Levstikovi ulici 14, dijaku;

3. **Berjavcu Vladimirju**, očeta Josipa in matere Kristine Demšar, roj. v Žiru 25. IV. 1924. bivajočemu v Ljubljani, Kettejeva ulica 7, dijaku;

4. **Kočevarju Ivanu**, očeta Ivana in matere Ane Kregol, roj. v Vavpeči 29. VI. 1921. in bivajočemu v Ljubljani, Galjevoča št. 150, dijaku;

5. **Vidmarju Mihaelu**, očeta Boštjana in pok. Brlec Marije, roj. v Hribu pri Kamniku 4. IX. 1919 in bivajočemu v Ljubljani, Celovška cesta 47;

6. **Gabrovca Jakobu**, neznanega očeta in matere Marije Gabrovec, roj. v Ernovcu 9. VII. 1897, bivajočemu v Ljubljani na Bregu 2, delavcu;

7. **Perme Vidi**, očeta Martina in matere Marije Lovšek, rojeni v Baki pri Krškem 11. VI. 1922 in bivajoči v Ljubljani, dijakini;

8. **Tevs Zdenki**, očeta Ivana in matere Rihar Marije, roj. v Ljubljani 12. VIII. 1928 in tamkaj bivajoči, Vodovodna c. 5, dijakini;

9. **Krasnar Valentini**, pok. Franceta in pok. Helene Popit, roj. na Vrhniki 29. I. 1906 in bivajoči v Ljubljani, Jezica 80, gospodinjci;

10. **Marinko-Kumar Albini**, pok. Josipa in pok. Marijete Stern, roj. na Vrhniki 1. III. 1889, bivajoči v Ljubljani, Posavska 5;

11. **Blagane Nadi**, očeta Ivana in matere Matilde Košček, roj. v Ljubljani dne 31. X. 1931 in tamkaj bivajoči v Celjski ulici 13;

12. **Podboršek Ani**, očeta Antona in matere Ane Rupnik, roj. v Ljubljani 8. IX. 1927 in tamkaj bivajoči v Linhartovi ul. 4, dijakini;

13. **Cesar Ani**, očeta Alojza in matere Alojzije Grošnik roj. v Trebelnem 16. II. 1918 bivajoči v Ljubljani, Parnova ul. 22, služkinja;

14. **Zupančič Darinki**, očeta Ignaca in matere Angele Gigoj, roj. v Ljubljani 9. VIII. 1922, tamkaj bivajoči v Hramlinski ul. 4, dijakini;

15. **Perme Dani**, očeta Martina in matere Marije Lovšek, roj. v Veliki Kostrev-

nici, Smartno pri Litiji 7. VII. 1922, bivajoči v Ljubljani;

16. **Pečjek Ani**, pok. Rudolfa in matere Ane Kamenšek, roj. v Trzinu 3. VIII. 1923, bivajoči v Ljubljani, Staničeva ul. 27;

17. **Naměstnik Josipini**, očeta Franceta in matere Krček Ane, roj. v Vuzenici dne 3. III. 1920 in bivajoči v Ljubljani, Gospoška ul. 10;

18. **Jager Mariji**, pok. Jožeta in matere Marije Tomšek roj. v Mostah 3. 8. 1915. in bivajoči v Ljubljani, Stankova 25.

19. **Kralperju Ivanu** očeta Ivana in pok. Marije Zorman, roj. v Ljubljani 12. 6. 1906. in tamkaj bivajočemu v Samovi 1.

20. **Zajcu Francetu**, pok. Franceta in Katarine Križaj, roj. v Tristru 7. 7. 1902. in bivajočemu v Ljubljani, Nove Jarše 80.

21. **Golobu Nikolaju**, pok. Franceta in Franciške Painter, roj. v Ljubljani 4. 11. 1908. in tamkaj bivajočemu, Litijska 4.

22. **Paravinji Dušanu**, očeta Kristofa in pok. Franciške Kočevar, roj. v Ljubljani 8. 2. 1924. in tamkaj bivajočemu, Zilovska 6.

23. **Dinniku Francetu**, očeta Mihaela in matere Prevnik Franciške, roj. v Smartnem 23. 3. 1923. in tamkaj bivajočemu v Smartnem — Ob. n. 26 MVAC.

24. **Rinku Blažu**, očeta Ivana in matere Ane Wortnik, roj. 31. 1. 1914. v Žireh in bivajočemu v Ljubljani, Dolenjska 12, krojaču.

25. **Sedmaku Primžu**, očeta Franceta in matere Ivana Tenc, roj. v Sv. Juriju 1. 1. 1913., bivajočemu v Ljubljani, Drenikova.

26. **Waiselj Mariji**, pok. Franceta in matere Antonije Seljak, roj. v Jodni 16. 11. 1915. bivajoči v Ljubljani, Obrtniška 21, delavci.

27. **Demšarju Ivanu**, očeta Gregorja in matere Lee Trtnik, roj. v Ljubljani 29. 9. 1904. in tamkaj bivajočemu, Posavskega 9, uradniku.

IZ LJUBLJANE

Pisateljica Lea Faturjeva †

Po daljšem bolehanju je umrla v nedeljo ob 18. uri v starosti 78 let naša poljudna pisateljica **Lea Faturjeva**, sestra upokojene ljubljanskega železniškega direktorja g. Aleksandra Faturja, kateremu je vodila gospodinjstvo na Karlovski cesti št. 20. Bila je iz čvrste notranjske družine v Zagorju na Pivki. Ljudska šola v domačem kraju in dva razreda v Fiumi, to je bila vsa formalna podlaga njene izobrazbe. Vse drugo znanje si je Lea Faturjeva začela že zgodaj koplčiti z neskončno pridnostjo in talentom. Ze okrog leta 1890 je začela objavljati svoje prispevke v slovenskih obzorjih. Zlasti se je oklenila »Doma in sveta«, v katerem je v toku let objavila vrsto črtic, novel in zgodovinskih romanov. Zadnja leta je stopila zaradi bolehnosti v ozadje, vendar je tako rekoč do zadnje ure sukala pero in je zapustila precej obširen lastni življenjepis. Srčno dobra in plemenita značaja je bila deležna simpatij vseh, ki so jo poznali. Od boleznih izčrpano truplo počiva v kapelici sv. Jožefa, od koder bo danes ob pol 17. uri poromalo v objem svetokriške zemlje, duh pa bo živel dalje, izpričan in lepem in častnem delu, ki ga je talent Lea Faturjeve prispeval k naši poljudni književnosti.

Centenim naročnikom, ki prejemale list po pošti, smo priložili polnočnice. Prosim jih, naj nakažejo naročnino za avgust takoj prve dni v mesecu in poravnajo tudi morebitni zaostane. S tem si zagotovijo redno prejetje lista in si varujejo pravico do našega nezgodnega zavarovanja.

u— **Nov grob.** V starosti 76 let je v soboto preminila ga. Julija Močnikova, mati solastnika znane ljubljanske trdnje »Malina«. Pokojna je bila srčno dobra in plemenita žena, ki so jo imeli radi in jo spoštovali vsi, ki so prišli z njo v stik. K večnemu počitku so jo položili v ponedeljek popoldne na pokopališču pri Sv. Križu. Naj počiva v miru! Svojem iskreno sožalje!

u— **Poročila sta se** dne 31. julija v Trnovski cerkvi gđ. Gizela Juvan in g. ing. Petelin Alfred. Za priči sta bila nevestin oče g. ing. Juvan Ciril in g. dr. Ferjančič drago. Iskreno čestitamo.

Dijaki-srednjeolci vpišite se v **KOREPETITORIJ**, Mestni trg 17/I, kjer so uspehi najboljši!

u— **Z visoko temperaturo** se je začel avgust. Medtem ko smo imeli v juliju samo dvakrat nad 30 stopinj Celzija, se je av-

28. **Braumu Marijano**, pok. Ivana in Marije Kersk, roj. v Ljubljani 26. 6. 1916. tamkaj bivajočemu, Tržaška 24, čevljarju.

29. **Cenčurju Bogomilu**, Sebastijana in matere Martinšek Franciške, roj. 22. 2. 1924. v Ljubljani in tamkaj bivajočemu, Friskovec 8, železničarju.

30. **Roder Mariji**, Leopolda in matere Medved Marije, roj. v Ljubljani 28. 1. 1923. tamkaj bivajoči v Rožni dolini, Cesta VI. št. 24, dijakini.

31. **Dolničar Angeli**, pok. Franceta in matere Sirkov Josipine, roj. v Ljubljani 10. 6. 1906. in tamkaj bivajoči Zgornja 50; vsi v zaporih.

Obtoženi so bili:

a) zločina po čl. 93. vojaškega vojnega kaz. zak. v zvezi s čl. 2. uredbе poveljstva XI. armadnega zbora z dne 27. julija 1943, ker so se 1. avgusta 1943 zbrali v Ljubljani na javni cesti ob priliki obletnice ruske revolucije v skupini približno 1000 oseb.

b) zločina po čl. 4. razglasa z dne 24. oktobra 1941, ker so v istih krajevnih in časovnih okoliščinah kakor zgoraj privedli prevratno manifestacijo.

Iz teh razlogov odreja sodišče po zakonu odvojitve postopka v breme Cenčurja Bogomila in izreka Moharja Josipa, Kosa Marka, Mihovca Vladimirja, Kočevarja Ivana, Vidmarja Mihaela, Gabrovca Jakoba, Perme Vido, Marinko-Kumar Albino, Blagane Nado, Cesar Ano, Zupančič Darinko, Perme Dano, Pečjak Ano, Naměstnik Josipino, Jager Marijo, Kraparja Ivana, Goloba Nikolaja, Paravinjo Dušana, Hinka Blaža, Sedmaka Primoža, Wajse J. Marijo, Brauma Marijana, Roder Marijo, Dolničar Angelo, za krive pripisanih jim zločinov in jih obsoja vsakega na 8 let zapora, na stroške in vse posledice.

Izreka Tevs Zdenko in Podboršek Ano za krivi pripisanih jima zločinov in ju obsoja zaradi mladostnosti vsako na 5 let in 4 mesece zapora, na stroške in vse posledice.

Oprošča Krašner Valentino, Zajca Franceta, Dinnika Franceta in Demšarja Ivana obeh obtožb zaradi pomanjkanja dokazov.

gust prvi dan povzpel do tega rekorda. Pred 14 dnevi je bilo, to je 19. julija, ko smo v letošnjem poletju po izredno visoki jutrajši temperaturi 19 stop. C. zabeležili čez dan maksimum 30,4 stop. C. Naslednji dan, 20. julija, je bilo zjutraj 15,5 stop. C., čez dan pa 21 stop. C. Potem je bilo vso zadnjo tretjino julija zelo tople, vendar živo srebro do 30 stop. C. ni več seglo. V nedeljo pa je bilo zjutraj 15,8 stop. C., a čez dan 20,2 stop. C. Soparno je bilo, da je vsakdo iskal ohlajenja in osveženja, kjer ga je le upal najti. Tudi noč od nedelje na ponedeljek je bila soparna in smo zjutraj zabeležili 16,2 stop. Celzija. Jutro je bilo spet jasno in sončno.

KOSOV SALON (prehod nebotičnika)

Umetnostna razstava akad. slikarja

EVGENA SAJOVICA

u— **Popravni izpiti!** Dijaki (-inje), ki žele uspešno popraviti slabe letne ocene, naj se čimprej prijavijo k nam! Poučujemo vse predmete. Istotam se bodo pričeli jezikovni tečaji za srednješolce (nemščina, italijanscina, latinščina, grščina). Honorar nizek! Vpisovanje dnevno od 8. do 12. ure. **Korepetitorij**, Mestni trg 17-I.

u— **Nova žrtev Ljubljanice.** V nedeljo popoldne je Ljubljanka letos zahtevala že svojo tretjo žrtev. V bližini Gruberjevega prekopa je utopil pekovski pomočnik Franc Slivšek. Ko se je fant potapljaj, so mu bližnji kopalci hoteli nuditi pomoč, toda voda ga je prekmalu zagrnila in ga do večera niso mogli najti. Reševalci so njegovo truplo potegnili iz vode v ponedeljek zjutraj in ga prepeljali na žale.

Dva dobrotnika človeštva

V znanosti, pa tudi v umetnosti srečujemo čestokrat ime Czerny. Tako je sloveči dunajski glasbeni vzgojitelj in pianist Czerny odgojil celo vrsto nemških umetnikov, med njimi tudi slavnega Francisa Liszta. Zdravnik in znanstvenik Vincenc Czerny je položil temelje raziskovanju raka in borbi proti tej usodni bolezni. Končno moramo omeniti še Alberta Czernega, ki je pričel z znanstvenim proučevanjem otroških bolezni in z borbo proti njim.

Prav je, da poživimo spomin na oba velika, zaslužna moža in da si ogledamo delovanje ter napore obeh znamenitih dobrotnikov človeštva Vincenca in Alberta Czernega, ki sta prinesla v sodobno zdravstvo nove metode in nove poglede. Jeseni 1901 je izšel v nekem berlinskem tedniku članek, ki poziva k organizirani borbi proti grozni bolezni raku ter k ustanovitvi posebnega znanstvenega zavoda, ki naj proučuje vzroke in način zdravljenja raka. Članek je napisal dr. Vincenc Czerny, ki je v svojem 40letnem delovanju zdravil na deset tisoče bolnikov, obolenih za rakom. Zaslužni zdravnik je bil predsednik nemškega kirurškega društva ter vseučiliški profesor v Heidelbergu.

Dr. V. Czerny se je rodil v Trtnovem na Češkem. Za njegov razvoj in za vse njegovo nadaljnje delovanje je bilo odločilne važnosti povabilo slavnega T. Billrotha, da bi prišel k njemu za asistenta. V. Czerny se je rad odzval, saj je Billroth slovel kot zdravnik, ki je prvi pričel operacijsko zdraviti raka in ki je uveljavil operacijsko tehniko tudi v borbi proti nevarnim boleznim žlečica in grla. In V. Czerny je postal eden najbolj znanih, najboljših Billrothovih učencev. Ni se zadovoljil samo z dognanji ter izkustvi svojega velikega učitelja, temveč je pričel tudi izpopolnjevati njegovo kirurško metodo. Ko pa je bil leta 1877 povabljen v Heidelberg, je pričela njegova zdravniška slava naraščati. Združeval je v sebi vse odlike zdravnikove in znanstvenega raziskovalca. Napisal je okoli 160 znanstvenih razprav. V teh svojih spisih je pribelval svoja klinična in kirurška izkustva. Toda sam je dejal o sebi, da zna veliko bolje sukati nož kakor pero.

Zaradi prenapornega dela z mikroskopsko pompa je V. Czerny obolen na pljučih. In v tej nesreči je bila sreča za trpeče množice bolnikov. Očesna bolezen je namreč povzročila, da se je V. Czerny pričel vse temeljiteje pečati s polzkusnim raziskovanjem živalskih bolezni in s kliničnimi problemi. Vse svoje sposobnosti in odlike je posvetil borbi proti raku. Blagodejne posledice niso izostale. Priobčil je že navedeni poziv v berlinskem tedniku, ki je imel živahne odmeve. Neka gospa iz Freiburga se je brž odzvala s tem, da mu je poslala za borbo proti raku prvih tisoč mark. Ni ostala osamljena. Neki bogataš je poklonil za te namene 100.000 mark. Plemeniti zgledi so potegnili za seboj še druge, ki so prispevali lepe zneske. V. Czerny je bil vesel sadov svojega vzvišene prizadevanja. Ze pet let po tistem pozivu je bil v Heidelbergu slovesno odprt prvi zavod za eksperimentalno raziskovanje ter proučevanje raka.

Toda V. Czerny je šel še dalje. Ustanovil je mednarodno društvo za raziskovanje raka. S tem je tudi na mednarodnem torišču ustvaril temelje velikopotezne organizirani borbi proti raku.

Sicer niso še danes povsem znani ter raziskani vzroki raka, je pa dobro znana metoda, ki kaže, kako je mogoče to bolezen ob pravočasnem zdravljenju uspešno zdraviti. V tem pogledu pripada velika zasluga V. Czernemu, ki je s svojimi izkustvi, dognanji ter neumornim trudom

omogočil te zdravstvene uspehe. To bo mo lahko razumeli, če poudarimo, da je bil V. Czerny v prvi vrsti kirurg. Izkustvo je pokazalo, da je pravočasna operacija najbolj učinkovit, najboljši postopek v borbi proti raku. Toda V. Czerny se ni omejeval samo na kirurško stran zdravljenja. Svojo pozornost je posvečal tudi drugim načinom zdravljenja. V njegovem heidelberskem zavodu so se posluževali namreč pri tem tudi rentgenskega obsevanja, toka visoke napetosti in radia. V. Czerny je gledal na to, da so bili uspehi kliničnih opažanj v primerem soglasju s polzkusnimi raziskovanji na posameznih živalih. Na ta način ni bilo samo omogočeno spoznavanje razvoja te bolezni, ampak je bila hkrati tudi preizkušna vrednost različnih zdravil.

V. Czerny je umrl leta 1916. zaradi prenapornega, težkega dela. Še pred svojo smrtjo je dal pobudo za ustanavljanje zavodov po heidelberskem vzorcu tudi po drugih evropskih državah. Tako so bili ustvarjeni temelji za mednarodno, dobro organizirano borbo proti raku. Glavni uspeh teh prizadevanj pa so predpogoj, ki omogočajo, da bolezen raka pravočasno spoznamo. Rak je namreč ozdravljiv, če ga pravočasno odkrijemo in če ga pravilno, energično zdravimo.

Druga močna osebnost v zdravniških vrstah je Albert Czerny, ki je bil rojen kot sin železniškega inženjerja v Plzni na Češkem. Kar je Vincenc Czerny v zgodovini borbe proti raku, to pomeni Albert Czerny v zdravljenju otroških bolezni. Svojo kariero je pričel s sistematičnim proučevanjem raznih otroških bolezni. Najprej je A. Czerny uvedel za vsakega bolnega otroka poseben bolezenski listek. Na tem listku so beležili pojav in razvoj bolezni. Na ta način je zbral ogromno gradiva, ki mu je omogočalo sestavno proučevanje otroških bolezni, pa tudi pridobljenih ter podedovanih otroških lastnosti.

Albert Czerny je bil prvi v zdravniški vedi, ki je dognal, da so podedovane lastnosti zelo važne čimtelje v razvoju otroških bolezni. In ta ugotovitev je imela v zdravstvu ogromen pomen.

Veliko pozornost je vzbudila njegova knjiga, v kateri dokazuje Czerny, da so otroci nagnjeni k podedovanim kožnim boleznim. Praktičnega pomena je njegov nasvet, naj se deca ne hrani preobilno. Tudi naj ne uživa preveč mleka in mesa. Zelo pa priporoča rastlinsko hrano. — Svoj sloves je potem še utrdil, ko je odkril pravo bistvo skrofuloze, ki je po njegovem mnenju neke vrste otroška jetlika. Uspehi Alberta Czernega so pospešili njegovo kariero. Leta 1913 je postal ravnatelj otroške klinike v Strassburgu, nato pa je prevzel vodstvo otroškega zdravstva v Berlinu. Tukaj je nadaljeval svoja raziskovanja in jih zbral v sloviti knjigi, ki jo je izdal skupno s svojim učencem Kellerjem pod naslovom »Otroška prehrana, prehranitvene motnje in prehranitvena terapija.« To delo je postalo žarišče ter izhodišče za vsa znanstvena raziskovanja na področju zdravljenja bolnih otrok.

Toda Albert Czerny ni bil samo znanstvenik in zdravnik praktik, druževal je v sebi druge odlike, ki segajo na področje mladinske vzgoje. V zdravniku je videl tudi vzgojitelja bolne dece. Njegovo mnenje je bilo, da je le oni rešitelj dece pred poplavo otroških bolezni, kdor umi spoznati otrokove telesne in duševne posebnosti. Ravno v spoznanju je možnost, da se pravočasno preprečijo gotove nevarnosti, ki bi utegnile pretiti k boleznim nagnjenim otrokom. V duhu teh svojih spoznanj je Albert Czerny vplival na svoje stanovske tovariše, na svoje dijakke in učence. Napisal je knjigo »Zdravnik kot vzgojitelj dece.« V tem svojem delu opozarja starše, zdravnike in vzgojitelje na to, kako bodo lahko pravočasno opazili in preprečili gotove motnje, ki bi utegnile biti zelo kvarne za telesni in duševni razvoj dece, če bi jih zanemarjali. Ko motrimo v naših dneh že zelo razveseljive uspehe v borbi proti raku in najrazličnejšim otroškim boleznim, se s hvalečnostjo spominjamo zaslug in naporov Vincenca ter Alberta Czernega v njuni plemeniti, vzvišeni službi človeštva.

IZENACENJE

A: »Čestitam! Slušal sem, da se je včeraj vaša najstarejša hčerka poročila. Zdaj imate enega družinskega člana manj.«

B: »Kaj pomaga, poroka nazajstarejša, ko se je pa pri moji ženi snodi štorklja z deklico oglasila!«

ZVITO

A: »Vegetarijalec ste pa jeste meso!«
B: »Saj jem le prepovedano sadje!«

Emilio Salgari:

KRALJICA KARIBOV

Z urnostjo, ki je ne bi bil njegovim letom njuhce prisodil, se je Flamec mahoma vrgel na gusarje. Ventimiljski pa je naglo vzdignil levi komolec, ki ga je varoval plašč, in prestregel sunek v njegove gube.

»To ni bilo pošteno, vojvoda!« je rekel.

»Hčer našo poštemo!« je stardar črjoval.

»Jaz pa brate!« je kriknil kapitan.

18. POGlavJE

Dvboj

Ponosna nasprotnika, oba prežeta od sovraštva, sta besno naskočila drug drugega. Oba sta bila hrabra, oba izžebana v borilski umetnosti. Precej časa je utegnulo miniti, preden bi kri tega ali onega pordečila ostrini.

Po prvih sunkih je postal gusar previden. Obrzdal je svojo ihto in siloma ukazal živcem mir. Vojvoda se je sijajno bil, odbijal nasprotnikove bliskovite sunke in iskal ugodne prilike, da bi ga zadel.

Vse je molčalo. Markiza je pazljivo spremljala gibe borilcev. Flibustirja, ki sta z nožem v roki stražila oba izhoda, nista niti za trenutek odtrgala oči od kapitana. Jara je s solzami v očeh trepetala za svojega maščevalca in zaščitnika. Zdrznila se je vsakikrat, kadar je odbil kak sunek ali storil korak naprej.

Ostrini sta se bliskali v svetlobi sveč. Zvenket jekla je bil edini zvok, ki je prekinjal tišino v sobi.

Gusar je srdito stiskal nasprotnika, da bi ga prisilil k predaji. Kadar je hotel vojvoda napasti, je hitro podvojil sunke, da bi onemogočil onemu vsak premisljen boj.

Vojvoda je polagoma izgubljal mirnodušnost in omagoval. Mrzel znoj mu je pokrival čelo, dihal je težje in težje. V svoji stiski je storil korak nazaj...

Vzkrik je planil markizi izza lesih ustnic.

Van Gould je hotel z bliskovitim napadom popraviti izgubljeni korak, a v tem je dobil sunek, ki mu je baš nad srcem raztrgal telovnik.

»Strela božja!« je srdito zavpil.

»Prekratek!« je rekel Ventimiljski.

»Ta bo daljši!« je odvrnil Flamec in sunil proti njegovemu boku.

»Ná tegale!« je kriknil gusar, ki je vojvodov sunek odbil.

Odkočil je v stran, se sklonil malone do tal in hkratu prestavil levo nogo. To je bil tako imenovani »colpo di cartoccio«, eden najnevarnejših sunkov, kar jih pozna italijanska šola.

Vojvoda, ki ga je dobro poznal, se je za časa ognil z odskokom. Sunek je bil sicer prestrežen, a Flamec je s tem izgubil nadaljnja dva koraka in je stal zdaj tik ob steni. Ko je videl, da je že na skrajnem koncu prostora, je izpremenil pravec in se poševno umaknil v kot. Ali je hotel odložiti trenutek, ko bo zadel s hrbotom ob steno, ali je imel kak drug vzrok?

Carmaux je nekaj zasumil in nezaupno pogledal

v tisti kot, vendar ni mogel opaziti ničesar, kar bi bilo potrdilo njegov sum.

»Kaj kani stari lisjak?« se je vprašal. »Ta poševna pot mi ni všeč!«

Kapitan, ki je mislil samo na to, da bi spravil nasprotnika v zagato, ni opazil sumljivosti vojvodovega umika.

Van Gould je očito čutil, da ga nasprotnik prekaša, in ni več napadal. Vsa njegova pozornost je zdaj veljala obrambi. Počasi je odstopal in z levo nogo otipaval tla, da ne bi mahoma naletel na stol. Tako je prišel v ena izmed kotov sobe.

»Zdaj te imam!« je mahoma zaklical Ventimiljski in stopil spet korak naprej.